

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek vedoucího)

Práci předložila studentka: Michal Vojtuš

Název práce: FONOPs – Freedom of Navigation Operations v Jihočínském moři jako prostředek Spojených států v udržení svobodného režimu moří

Vedoucí práce (u externích vedoucích uveďte též adresu a funkci v rámci instituce):
Jan Hornát

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Student si pro svou práci vybral téma, které je velmi aktuální a o kterém se v českém prostředí hovoří jen okrajově. Tzv. operace na podporu svobodné plavby (*Freedom of Navigation Operations*; FONOPs) jsou nedílnou součástí americké námořní politiky a v současné době se o nich hovoří zejména v souvislosti s oblastí Jihočínského moře a související svobody plavby v těchto mořích. Cílem Michala Vojtuše je poukázat, jak zásadní složkou jsou FONOPs pro americkou politiku v Jihočínském moři (JČM), ale taktéž pro udržování svobody plavby na světových oceánech a mořích (str. 1). Autor nejprve provede čtenáře stručnou historií režimu moří, aby následně představil, jak současné mořské právo (*United Nations Convention on the Law of the Seas*; UNCLOS) využívá řadu konceptů a zvyků z historického užívání moří. Taktéž zde ukazuje, jaké mohou existovat (historické) alternativy k dnešnímu volnému užívání moří.

V druhé kapitole již autor rozebírá úmluvu UNCLOS a zaměřuje se na pasáže, které souvisí či mohou souviset s praxí FONOPs. Nutno dodat, že ačkoliv Spojené státy provádějí FONOPs plně v souladu s UNCLOS (alespoň podle většinové interpretace této úmluvy), není Washington signatářem této dohody (Kongres ji nikdy neratifikoval) – autor se tedy zaměřuje i na důvody proč se takto USA rozhodly. Ve třetí kapitole Michal Vojtuš hledá odkazy na provádění FONOPs v národně-bezpečnostních strategiích Spojených států a zkoumá, jak jsou operace reflektovány americkými experty a politiky. Čtvrtá a poslední kapitola se soustřeďuje na otázku proč jsou FONOPs v současnosti akutní otázkou právě v oblasti Jihočínského moře a představuje šest krátkých případových studií, jakým způsobem a v jakých oblastech JČM probíhaly americké operace v posledních letech.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Práce má logickou strukturu a jednotlivé kapitoly na sebe plynule navazují. Čtenář je textem provázen a jasně se v textu orientuje. Autor využívá ke zpracování práce řadu primárních dokumentů a relativně jasně interpretuje UNCLOS pro českého čtenáře. Text není sice přímo ukotven ve společensko-vědních teoriích, ale toto plyne z povahy práce, která si dává za cíl rozebrat legalitu a praxi v současnosti velmi aktuálního fenoménu (i když ten zde existoval již během studené války). Lze ale říci, že práce metodologicky využívá případové studie, aby ukázala konkrétní průběh FONOPs.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Po jazykové stránce je práce kvalitní – neobsahuje téměř žádné překlepy či gramatické chyby. Po grafické stránce odpovídá diplomová práce standardům na IMS. Poznámkový aparát je sjednocený a používaný v celé práci konzistentně. Práce splňuje i všechny formální náležitosti.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Jedná se o velmi kvalitní práci rozebírající aktuální fenomén z historického, právního a praktického hlediska. Práce se čte plynule a pro českého čtenáře je velmi informativní. Za silnou stránku považuji použití primárních zdrojů a rozbor UNCLOS pro účely FONOPs. Stanovený cíl práce byl naplněn a autor dochází k závěru, že operace mají „zásadní význam ve snaze proti změnám paradigmatu“ (str. 72), tj. „Pokud nejsou operace vedeny,

nepřiměřené nároky se mohou stát všeobecně uznávanou praxí a nahrát tak revizionismu režimu moří.“ (str. 73). S tímto závěrem souhlasím, nicméně se plně nepřikláním k premise autora, že Čína je zemí, která hledá revizi režimu moří jako takovou. Číně jde v podstatě „jen“ o to, aby měla v JČM a ideálně po celém obvodu klíčových obchodních tras stejné postavení, jaké mají v současnosti Spojené státy. Peking plně benefituje ze současného (svobodného) režimu moří a potřebuje svobodnou plavbu pro export svého zboží a import surovin, jen v současnosti nemá nad těmito obchodními trasami takovou kontrolu, aby mohl „uvěřit“ Spojeným státům, že tyto trasy nezablokují. Proto se Čína snaží vyvíjet potenciál A2/AD – tedy aby byl Peking schopen oblast JČM uzavřít před ostatními velmocí, které by se mohly (z čínského pohledu) snažit selektivně zamezit svobodnou plavbu v této oblasti (např. z důvodu sankcí) či oslabit čínskou ekonomiku.

5. SPOLUPRÁCE S VEDOUCÍM PRÁCE (komunikace s vedoucím práce, schopnost reflektovat připomínky, posun od původního záměru apod.)

Autor pravidelně konzultoval práci a posílal pracovní verze kapitol. Mé komentáře a připomínky byly zapracovány do finální verze textu. Spolupráce byla bezproblémová, byť student začal se psaním práce poněkud později, než bych si představoval.

6. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

1. Nedávno vyšla zpráva, že i Velká Británie se chystá provést FONOP v JČM (nemluvě o proběhnutém přeletu britských stíhaček nad oblastí) – vyostří takový krok bezpečnostní situaci v oblasti, nebo to bude mít pozitivní vliv v tom smyslu, že to nejsou jen Spojené státy, které „šikanují“ Čínu, ale že tento tlak vychází ze širší mezinárodní komunity?
2. Myslíte, že Čína bude provádět své vlastní „FONOPs“ (např. u pobřeží Aljašky), nebo už se tak i stalo?
3. Odhodlá se Trumpova administrativa podpořit ratifikaci UNCLOS – proč ano, proč ne?

7. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji známku **výborně**.

Datum: 28.8.2017

Podpis: Jan Hornát v.r.